TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. gegužės 25 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 — Laikinųjų apsaugos priemonių pripažinimas ir vykdymas — Sąvoka „viešoji tvarka““

Byloje C-559/14

dėl 2014 m. spalio 15 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. gruodžio 5 d., *Augstākās tiesas Civillietu departaments* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyrius, Latvija) pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Rūdolfs Meroni

prieš

Recoletos Limited,

dalyvaujant:

Aivars Lembergs,

Olafs Berķis,

Igors Skoks,

Genādijs Ševcovs,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta (pranešėja), teisėjai A. Arabadjiev, J.-C. Bonichot, S. Rodin ir E. Regan,

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Rūdolfs Meroni, atstovaujamo advokato D. Škutāns,

* Proceso kalba: latvių.

— Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes ir E. Pedrosa,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos V. Kaye, padedamos baristerio B. Kennelly,

— Europos Komisijos, atstovaujamos A. Sauka ir M. Wilderspin,

susipažinęs su 2016 m. vasario 25 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 34 straipsnio 1 punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Rūdolfs Meroni ir *Recoletos Limited* ginčą dėl *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court)* (Aukštasis teisingumo teismas (Anglija ir Velsas), Karalienės rūmų skyrius (komercinių bylų kolegija), Jungtinė Karalystė) priimto sprendimo taikyti laikinąsias apsaugos priemones pripažinimo ir vykdymo Latvijoje.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Chartija

3 Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnyje „Teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą“ nustatyta:

„Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

Kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo bylą per kiek įmanoma trumpesnį laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. Kiekvienas asmuo turi turėti galimybę gauti teisinę pagalbą, būti ginamas ir atstovaujamas.

<...>“

4 Chartijos VII antraštinės dalies „Chartijos aiškinimo ir taikymo bendrosios nuostatos 51 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šios Chartijos nuostatos skirtos Sąjungos institucijoms, įstaigoms ir organams, tinkamai atsižvelgiant į subsidiarumo principą, bei valstybėms narėms tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę. Todėl jie turi gerbti teises, laikytis principų ir juos taikyti pagal turimus atitinkamus įgaliojimus, nepažeisdami Sąjungos įgaliojimų, suteiktų jai Sutartimis, ribų.“

Reglamentas Nr. 44/2001

5 Reglamento Nr. 44/2001 16–18 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(16) Tarpusavio pasitikėjimas, vykdant teisingumą [Sąjungoje], pateisina valstybėje narėje priimtų teismo sprendimų automatišką pripažinimą, nepradedant jokio proceso, išskyrus tuos atvejus, kai kyla ginčas.

(17) Vadovaujantis tuo pačiu tarpusavio pasitikėjimo principu, vienoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo vykdymo kitoje valstybėje narėje procesas turi būti veiksmingas ir greitas. Tuo tikslu teismo sprendimas turėtų būti paskelbtas vykdytinu automatiškai, formaliai patikrinus pateiktus dokumentus, nepaliekant teismui jokios galimybės savo iniciatyva nurodyti bet kokį sprendimo nevykdymo pagrindą pagal šį reglamentą.

(18) Tačiau gerbti gynybos teises reiškia, kad gynėjas gali rungtyniškame procese apskųsti teismo sprendimo paskelbimą vykdytinu, jeigu jis mano, kad yra bent vienas sprendimo nevykdymo pagrindas. Ieškovui taip pat reikėtų sudaryti galimybę pasinaudoti žalos atlyginimo procesu, jeigu jo prašymas paskelbti teismo sprendimą vykdytinu atmetamas.“

6 Šio reglamento 32 straipsnyje sąvoka „teismo sprendimas“ apibrėžiama kaip „bet koks valstybės narės teismo sprendimas, nepaisant to, kaip jis yra įvardijamas, įskaitant dekretą, įsakymą, nutartį ar teismo įsakymų, o taip pat ir teismo pareigūno nurodymą dėl sumokėtino žyminio mokesčio bei išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu“.

7 Reglamento Nr. 44/2001 33 straipsnyje numatyta:

„1. Vienoje valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas turi būti pripažintas kitoje valstybėje narėje nereikalaujant pradėti kokio nors specialaus proceso.

2. Bet kuri suinteresuota šalis, kuri pateikia teismo sprendimo pripažinimo klausimą kaip ginčo esmę, gali pagal šio skyriaus 2 ir 3 skirsniuose numatytą tvarką kreiptis dėl nutarties dėl teismo sprendimo pripažinimo išdavimo.

3. Jei proceso baigtis valstybės narės teisme priklauso nuo neesminio pripažinimui klausimo nustatymo, teismas turi jurisdikciją tokio klausimo nusprendimui.“

8 Šio reglamento 34 straipsnio 1 ir 2 punktuose nustatyta:

„Teismo sprendimas nėra pripažįstamas:

1) jei toks pripažinimas yra aiškiai prieštaraujantis valstybės narės, kurioje siekiama jį pripažinti, viešajai tvarkai;

2) jei jis buvo priimtas atsakovui nedalyvaujant procese ir jei atsakovas neturėjo galimybės laiku ir tinkamu būdu gauti bylos iškėlimo arba lygiaverčio dokumento, kad galėtų susitarti dėl savo gynybos, išskyrus jei atsakovas nepradėjo proceso siekdamas apskųsti tokį sprendimą, kai tai jam buvo įmanoma padaryti.“

9 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 35 straipsnio 2 ir 3 dalis prašomas teismas ar kompetentinga institucija yra įpareigoti kilmės valstybės narės teismo faktų aiškinimo. Kilmės valstybės narės teismo jurisdikcija negali būti peržiūrima. Šio reglamento 34 straipsnio 1 punkte minimas viešosios tvarkos kriterijus negali būti taikomas taisyklėms dėl jurisdikcijos.

10 Šio reglamento 36 straipsnyje numatyta, kad jokiomis aplinkybėmis užsienio teismo sprendimas negali būti peržiūrimas iš esmės.

11 Minėto reglamento 38 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybėje narėje priimtas ir joje turintis būti vykdomas teismo sprendimas vykdomas kitoje valstybėje narėje, kai suinteresuotos šalies prašymu jis buvo paskelbtas vykdytinu toje kitoje valstybėje narėje.“

12 Šio reglamento 41 straipsnis suformuluotas taip:

„Sprendimas paskelbiamas vykdytinu iš karto, kai užbaigiami <...> formalumai <...> Šalis, kurios atžvilgiu sprendimas yra vykdytinas, šiame bylos proceso etape neturi jokios teisės pateikti prašymo.“

13 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 42 straipsnio 2 dalį:

„Prašymas dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu pateikiamas šaliai, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, kartu su teismo sprendimu, jeigu jis minėtai šaliai dar nepateiktas.“

14 Šio reglamento 43 straipsnyje numatyta:

„1. Bet kuri šalis gali apskųsti nutartį, susijusią su prašymu dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu.

2. Skundas turi būti pateiktas III priedo sąraše nurodytam teismui.

3. Skundas nagrinėjamas pagal konfliktų sprendimo tvarką reglamentuojančias taisykles.

<...>

5. Skundas dėl sprendimo paskelbimo vykdytinu turi būti priimtas [pateiktas] per vieną mėnesį nuo įteikimo. Jeigu šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, nuolatinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, kitoje nei valstybė narė, kurioje sprendimas buvo paskelbtas vykdytinu, laikotarpis, per kurį jį galima apskųsti, yra du mėnesiai ir skaičiuojamas nuo jo įteikimo minėtai šaliai asmeniškai arba nuo pristatymo į jos gyvenamąją vietą dienos. Šis laikotarpis negali būti pratęstas remiantis atstumu.“

15 Pagal šio reglamento 45 straipsnį:

„1. Teismas, kuriam pateikiamas <...> skundas, vykdymo reikalavimą atmeta arba patenkina tik esant vienai iš priežasčių, nustatytų 34 ir 35 straipsniuose. <...>

2. Užsienio teismo priimtas sprendimas iš esmės negali būti peržiūrimas jokiomis aplinkybėmis.“

Latvijos teisė

16 *Civilprocesa likums* (Civilinio proceso kodeksas) 138 straipsnyje įtvirtintos tokios laikinosios apsaugos priemonės:

„1) atsakovui priklausančio kilnojamojo turto ir grynųjų pinigų areštas,

2) įrašas atitinkamo kilnojamojo turto registre ar kitame viešajame registre dėl draudimo perleisti nuosavybės teisę,

3) įrašas žemės kadastre arba laivų registre dėl laikinosios apsaugos priemonės taikymo,

4) laivo areštas,

5) draudimas atsakovui imtis tam tikros veiklos,

6) mokėjimų, kuriuos turi atlikti tretieji asmenys, įskaitant kredito įstaigose ir kitose finansų institucijose turimas finansavimo priemones, areštas,

7) veiksmų vykdymo atidėjimas (taip pat draudimas antstoliui perduoti pinigus arba turtą vykdytojui ar skolininkui arba nurodymas sustabdyti turto pardavimą).“

17 Civilinio proceso kodekso 427 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatyta:

„Apeliacinės instancijos teismas, neatsižvelgdamas į apeliacinio skundo motyvus, priima sprendimą panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą ir grąžinti bylą šiam teismui nagrinėti iš naujo, jei apeliacinės instancijos teismas nustato, kad <...> teismo sprendimu teisės priskirtos arba pareigos nustatytos asmeniui, kuris nebuvo įtrauktas į bylą kaip bylos šalis.“

18 Minėto kodekso 452 straipsnio 3 dalies 4 punkte nustatyta:

„Procesinės teisės normos pažeidimu, galinčiu lemti neteisingą ginčo sprendimą, bet kuriuo atveju laikoma:

<...>

tai, kad teismo sprendimu teisės priskirtos arba pareigos nustatytos asmeniui, kuris nebuvo įtrauktas į bylą kaip bylos šalis.“

19 Pagal to paties kodekso 633 straipsnį:

„(1) Asmuo, manantis, kad turi teisę į kilnojamąjį ar nekilnojamąjį turtą, kuris yra išieškojimo dalykas, arba tokio turto dalį, turi kreiptis į teismą pagal bendrąsias jurisdikcijos taisykles.

(2) Prašymas neįtraukti turto į arešto aktą, panaikinti žemės kadastre esantį įrašą apie išieškojimą ar kitoks prašymas turi būti nukreiptas prieš skolininką ir vykdytoją. Jei turtas areštuojamas remiantis apkaltinamuoju nuosprendžiu konfiskuoti turtą, nuteistasis asmuo ir finansų įstaiga įtraukiami į bylą kaip atsakovai.

(3) Jei turtas jau buvo parduotas, prašymas pateikiamas asmens, kuriam turtas perleistas, atžvilgiu; jei teismas patenkina prašymą dėl nekilnojamojo turto, įrašas žemės kadastre apie nuosavybės teisės perleidimą įgijėjui pripažįstamas negaliojančiu.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

20 *Recoletos* ir kitoms šalims pareiškus ieškinį Aivars Lembergs, Olafs Berķis, Igors Skoks ir Genādijs Ševcovs, 2013 m. balandžio 9 d. *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court)* (Aukštasis teisingumo teismas (Anglija ir Velsas), Karalienės rūmų skyrius (komercinių bylų kolegija)) priėmė nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo. Apie šią nutartį minėtiems asmenims nepranešta.

21 2013 m. balandžio 29 d. nutartimi (toliau – ginčijama nutartis) *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division, (Commercial Court)* (Aukštasis teisingumo teismas (Anglija ir Velsas), Karalienės rūmų skyrius (komercinių bylų kolegija)) patvirtino minėtas priemones, skirtas tiems patiems asmenims. Konkrečiai kalbant, paliktas galioti A. Lembergs priklausančio turto areštas. Jam ir kitiems atsakovams uždrausta disponuoti savo turimomis (nesvarbu, tiesiogiai ar netiesiogiai) Latvijoje įregistruotos bendrovės *AS Ventbunkers* akcijomis, jomis naudotis arba sumažinti jų vertę, taip pat disponuoti pajamomis, gautomis pardavus šias akcijas, ir bet kokia bendrove ar subjektu, per kurį atsakovai gali naudotis *Ventbunkers* akcijomis. A. Lembergs turi tik vieną šios bendrovės akciją. Apie 29 % *Ventbunkers* akcijų priklauso bendrovei *Yelverton Investments BV* (toliau – *Yelverton*), kurioje A. Lembergs turi „faktinio naudos gavėjo" teisių.

22 Prie ginčijamos nutarties pridėti keli priedai, tarp kurių yra joje nurodytų bendrovių ir kitų subjektų sąrašas. Šios bendrovės ir subjektai nebuvo šią nutartį priėmusio teismo nagrinėtos bylos šalys.

23 Remiantis ginčijama nutartimi, *Recoletos* nurodyta kaip atsakinga už pranešimą apie šią nutartį ar jos įteikimą. Kaip nurodyta nutartyje, kreiptis į *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division, (Commercial Court)* (Aukštasis teisingumo teismas (Anglija ir Velsas), Karalienės rūmų skyrius (komercinių bylų kolegija)) ir užginčyti šio teismo skirtas priemones gali visi asmenys, kuriems pranešta apie šią nutartį. Ji priimta per posėdį, apie kurį atsakovai informuoti, ir patikslinta, kad jie turi teisę pateikti šiam teismui prašymą pakeisti arba panaikinti ginčijamą nutartį.

24 Šioje nutartyje taip pat nurodyta:

„Per 7 dienas nuo šios nutarties kopijos gavimo <...> atsakovai turi imtis visų pagrįstai nuo jų priklausančių veiksmų, skirtų išvengti, kad šioje nutartyje išvardytų bendrovių valdybos nariai kaip nors disponuotų šių bendrovių turimomis [*Ventbunkers*] akcijomis, jomis naudotųsi arba sumažintų jų skaičių. Tokie veiksmai, jei jie pagrįstai yra atsakovų valioje, turi apimti (bet tuo neapsiriboti) minėtų bendrovių oficialų informavimą nedelsiant per jų valdybos narius ir <...>, kiek tai priklauso nuo atsakovų valios, draudimą perleisti šių bendrovių turimas [*Ventbunkers*] akcijas, jomis disponuoti ar sumažinti jų vertę.

<...>

Šia nutartimi atsakovams nedraudžiama disponuoti ar naudotis turimu turtu, kuris nėra [*Ventbunkers*] akcijos, arba sumažinti to turto vertės.

Šia nutartimi nedraudžiama naudotis ar disponuoti [*Ventbunkers*] akcijomis vykdant įprastą ir tinkamą komercinę veiklą, tačiau prieš tai atsakovai turi apie tai informuoti pareiškėjų teisėtus atstovus.

<...>

Atsakovas fizinis asmuo, kuriam nurodyta nesiimti veiksmų, turi nuo jų susilaikyti bet kokia forma. Jis negali veikti per kitus asmenis, veikiančius jo vardu pagal jo tiesioginius ar netiesioginius nurodymus.

<...>

Ši nutartis turi pasekmių toliau išvardytiems asmenims valstybėje už šio teismo veiklos teritorijos ribų:

a) atsakovams;

b) kiekvienam asmeniui:

— kuris patenka į šio teismo jurisdikciją;

— kuriam raštu pranešta apie šią nutartį, atsiunčiant pranešimą į jo gyvenamąją vietą arba darbo vietą, esančią šio teismo veiklos teritorijoje;

— kuris yra pajėgus užkirsti kelią veiksmams ar neveikimui už šio teismo veiklos teritorijos ribų, reiškiantiems šios nutarties pažeidimą arba jį palengvinantiems, ir

c) bet kuriam kitam asmeniui vien dėl to, kad tos valstybės teismas pripažino šią nutartį vykdytina arba ją įvykdė.“

25 2013 m. gegužės 3 d. išduotas Reglamento Nr. 44/2001 54 ir 58 straipsniuose nurodytas pažymėjimas. Šiame pažymėjime nurodyta, kad ginčijama nutartis taikoma A. Lembergs, O. Berķis, I. Skoks ir G. Ševcovs.

26 2013 m. birželio 28 d. *Recoletos* kreipėsi į *Ventspils tiesa* (Ventspilio teismas, Latvija) su prašymu pripažinti ginčijamą nutartį vykdytina ir užtikrinti jos vykdymą laikinosiomis apsaugos priemonėmis.

27 Tą pačią dieną *Ventspils tiesa* (Ventspilio teismas) iš dalies patenkino šį prašymą. Jis atmetė prašymo dalį dėl ginčijamos nutarties vykdymo užtikrinimo.

28 O. Berķis, I. Skoks, G. Ševcovs ir Ciuriche (Šveicarija) įsisteigęs advokatas R. Meroni, kuris kartu yra A. Lembergs atstovas ir jo areštuoto turto valdytojas, besinaudojantis A. Lembergs turimomis *Ventbunkers* akcininko teisėmis, ir *Yelverton* direktorius, pateikė papildomus apeliacinius skundus dėl *Ventspils tiesa* (Ventspilio teismas) sprendimo *Kurzemes apgabaltiesa* (Kuršo regiono teismas, Latvija). Dėl tos sprendimo dalies, kurioje atmetamas prašymas užtikrinti ginčijamos nutarties vykdymą, apeliacinis skundas nepateiktas.

29 2013 m. spalio 8 d. sprendimu *Kurzemes apgabaltiesa* (Kuršo regiono teismas) panaikino *Ventspils tiesa* (Ventspilio teismas) sprendimą ir iš esmės išnagrinėjo *Recoletos* pateiktą prašymą. Jis pripažino nutartį areštuoti turtą iš dalies vykdytina Latvijoje, kiek ja A. Lembergs draudžiama disponuoti ar naudotis jam tiesiogiai ar netiesiogiai priklausančiomis *Ventbunkers* akcijomis, sumažinti jų vertę arba pavesti kitiems asmenims atlikti tokius veiksmus. Šis teismas pripažino nepagrįstais R. Meroni prieštaravimus, kuriuose teigiama, kad ginčijama nutartimi pažeisti trečiųjų asmenų, kurie nebuvo Jungtinės Karalystės teisme nagrinėtos bylos šalys, interesai. Šiuo klausimu šis teismas nurodė, kad ginčijama nutartis skirta tik A. Lembergs ir susijusi tik su jo turto areštu.

30 Tuomet R. Meroni pateikė papildomą apeliacinį skundą skundą *Augstākās tiesas Civillietu departaments* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyrius, Latvija) dėl *Kurzemes apgabaltiesa* (Kuršo regiono teismas) sprendimo ir prašė panaikinti šį sprendimą tiek, kiek juo ginčijama nutartis pripažįstama vykdytina Latvijoje A. Lembergs atžvilgiu.

31 Savo skunde R. Meroni tvirtina, kad yra *Yelverton* direktorius, o ši bendrovė yra *Ventbunkers* akcininkė ir kad įgyvendina A. Lembergs, kaip pastarosios bendrovės akcininko, teises. Jo teigimu, ginčijama nutartis neleidžia naudotis balsavimo teise, atsirandančia dėl *Yelverton* turimų *Ventbunkers* akcijų. R Meroni taip pat tvirtino, kad ginčijamos nutarties pripažinimas ir vykdymas pažeidžia viešosios tvarkos išlygą, numatytą Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punkte, nes ginčijamoje nutartyje nurodytais draudimais pažeidžiama trečiųjų asmenų, kurie nebuvo ginčijamą nutartį priėmusio teismo nagrinėtos bylos šalys, teisė į nuosavybę.

32 *Augstākās tiesas Civillietu departaments* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyrius) pažymi, kad ši nutartis susijusi ne tik su A. Lembergs, bet ir su tokiais trečiaisiais asmenimis kaip *Yelverton* ir kitais asmenimis, kurie nebuvo *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division, (Commercial Court)* (Aukštasis teisingumo teismas (Anglija ir Velsas), Karalienės rūmų skyrius (komercinių bylų kolegija)) nagrinėtos bylos šalys. Taigi nėra paprasta išsiaiškinti, ar asmenims, kurie nebuvo proceso šalys, buvo išsiųsta ginčijama nutartis ir su pateiktu ieškiniu susiję dokumentai, jei

tokių dokumentų nepateikė nei pareiškėjai, nei atsakovai. Taigi reikia išsiaiškinti, ar pagal Sąjungos teisę nustatant laikinąsias apsaugos priemones leidžiama apriboti asmens, kuris nedalyvavo procese kaip nagrinėjamos bylos šalis, turtines teises, jei numatyta, jog bet kuris asmuo, kuriam nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo turi pasekmių, turi teisę bet kuriuo momentu kreiptis į teismą su prašymu pakeisti arba panaikinti šią nutartį, kai pranešti suinteresuotiesiems asmenims apie nutartį palikta pareiškėjams, o vykdančiosios valstybės [narės] teismas neturi galimybės išnagrinėti su šiuo pranešimu susijusių faktinių aplinkybių.

33 *Augstākās tiesas Civillietu departaments* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyrius) teigia, kad tuo atveju, kai asmuo nėra proceso šalis, jis negali išsakyti teismui savo pozicijos dėl faktinių ar teisinių aplinkybių, o tai yra teisės į teisingą bylos nagrinėjimą esmė. Iš tiesų proceso šaliai turi būti įteiktas ir ieškinys, ir jį pagrindžiantys dokumentai. Tik žinodama pagrindinius bylos argumentus ši šalis gali apsiginti nuo kitos šalies. Šiuo klausimu pasakytina, jog būtina užtikrinti, kad procesas atitiktų rungimosi ir teisingo bylos nagrinėjimo principą ne tik tada, kai byla nagrinėjama iš esmės, bet ir kai nustatomos laikinosios apsaugos priemonės.

34 Tokiomis aplinkybėmis *Augstākās tiesas Civillietu departaments* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyrius) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą reikia aiškinti taip, kad vykstant kitos valstybės narės teismo priimto sprendimo pripažinimo procedūrai padarytas asmenų, kurie nebuvo pagrindinio proceso šalys, teisių pažeidimas gali būti pagrindas taikyti šio straipsnio 1 punkte numatytą viešosios tvarkos išlygą ir nepripažinti šio teismo sprendimo tiek, kiek jis turi pasekmių šiems asmenims, kurie nebuvo pagrindinio proceso šalys?

2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, ar Chartijos 47 straipsnį reikia aiškinti taip, kad pagal jame įtvirtintą teisingo bylos nagrinėjimo principą leidžiama byloje nustatant laikinąsias apsaugos priemones apriboti asmens, kuris nebuvo tos bylos šalis, turtines teises, jei numatyta, jog bet kuris asmuo, kuriam nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo turi pasekmių, turi teisę bet kuriuo momentu kreiptis į teismą su prašymu pakeisti arba panaikinti šią nutartį, kai pareiga pranešti suinteresuotiesiems asmenims apie nutartį palikta pareiškėjams?“

Dėl prejudicinių klausimų

35 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą, atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnį, reikia aiškinti taip, kad tokiomis kaip pagrindinės bylos aplinkybėmis valstybės narės teismo nutarties, priimtos neišklausius trečiųjų asmenų, kurių teisėms ji galėtų turėti pasekmių, pripažinimas ir vykdymas laikytinas akivaizdžiu vykdančiosios valstybės viešosios tvarkos ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, kaip jos suprantamos pagal minėtas nuostatas, pažeidimu.

36 Norint atsakyti į šiuos klausimus reikia nustatyti, ar tai, kad R. Meroni nebuvo išklausytas *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division, (Commercial Court)* (Aukštasis teisingumo teismas (Anglija ir Velsas), Karalienės rūmų skyrius (komercinių bylų kolegija)) prieš šiam teismui priimant ginčijamą nutartį, gali būti valstybės, kurios teismų paprašyta pripažinti ir vykdyti šią nutartį, viešosios tvarkos pažeidimas.

37 Primintina, kad ginčijama nutartimi, dėl kurios pateiktas prašymas pripažinti ir vykdyti, nurodyta laikinai areštuoti turtą siekiant neleisti vienai šaliai atimti kitos šalies galimybės vėliau juo disponuoti. Ši nutartis taip pat susijusi su tam tikrais trečiaisiais asmenimis, kaip antai pareiškėju pagrindinėje byloje, kuris naudojasi su tuo turtu susijusiomis teisėmis.

38 Dėl Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punkte įtvirtintos sąvokos „viešoji tvarka“ Teisingumo Teismas savo 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271) 55 punkte nusprendė, kad šią nuostatą reikia aiškinti siaurai, nes joje numatyta kliūtis pasiekti vieną iš pagrindinių šio reglamento tikslų, ir ja galima remtis tik išimtiniais atvejais.

39 Nors pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punkte nurodytą išlygą valstybės narės iš esmės gali nevaržomai apibrėžti viešosios tvarkos reikalavimus pagal savo nacionalines koncepcijas, šios sąvokos ribų nustatymas priklauso šio reglamento aiškinimo sričiai (žr. 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Apostolides*, C-420/07, EU:C:2009:271, 56 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

40 Todėl, nors Teisingumo Teismas negali apibrėžti valstybės narės viešosios tvarkos turinio, jis vis dėlto privalo nustatyti ribas, kada šios valstybės teismas gali remtis šia sąvoka, atsisakydamas pripažinti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą (žr. 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Apostolides*, C-420/07, EU:C:2009:271, 57 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

41 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 44/2001 36 straipsnyje ir 45 straipsnio 2 dalyje įtvirtinus draudimą užsienio teismo sprendimą peržiūrėti iš esmės, valstybės narės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teismui neleidžiama atsisakyti pripažinti arba vykdyti šio sprendimo vien tuo pagrindu, kad valstybės, kurioje jis priimtas, teismo taikyta taisyklė skiriasi nuo taisyklės, kurią būtų taikęs valstybės narės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teismas, jei pats būtų nagrinėjęs bylą. Taip pat valstybės narės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teismas negali tikrinti sprendimo priėmimo valstybės teismo padarytų teisinių ar faktinių išvadų teisingumo (žr. 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Apostolides*, C-420/07, EU:C:2009:271, 58 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

42 Taigi Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punkte numatyta viešosios tvarkos išlyga galima remtis tik tuo atveju, jei kitoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo pripažinimas arba vykdymas būtų toks nesuderinamas su valstybės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teisine sistema, kad tai pažeistų pagrindinį principą. Tam, kad būtų paisoma draudimo iš esmės peržiūrėti kitos valstybės teismo priimtą sprendimą, galimas pažeidimas turėtų sudaryti akivaizdų teisės normos, kuri valstybės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teisės sistemoje laikoma esmine, arba teisės, kuri toje teisės sistemoje pripažinta pagrindine, pažeidimą (žr. 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Apostolides*, C-420/07, EU:C:2009:271, 59 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

43 Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia dėl Chartijos 47 straipsnio įtakos aiškinant Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą, kiek tai susiję su prašymu pripažinti ir vykdyti ginčijamą nutartį, primintina, kad Chartijos taikymo sritis tiek, kiek tai susiję su valstybių narių veiksmais, apibrėžiama jos 51 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią Chartijos nuostatos skirtos valstybėms narėms, tik jei jos įgyvendina Sąjungos teisę (žr. 2013 m. vasario 26 d. Sprendimo *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 17 punktą).

44 Taigi nacionalinis teismas, kuris įgyvendina Sąjungos teisę taikydamas Reglamentą Nr. 44/2001, turi laikytis iš Chartijos 47 straipsnio kylančių reikalavimų; pagal šį straipsnį kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme.

45 Be to, Teisingumo Teismas pabrėžė, kad Sąjungos teisės nuostatos, kaip antai įtvirtintos Reglamente Nr. 44/2001, turi būti aiškinamos atsižvelgiant į pagrindines teises, kurios, vadovaujantis nusistovėjusia teismo praktika, yra sudedamoji bendrųjų teisės principų, kurių laikymąsi užtikrina Teisingumo Teismas, ir kurios dabar yra įtrauktos į Chartiją, dalis. Šiuo klausimu svarbu pažymėti, jog visomis Reglamento Nr. 44/2001 nuostatomis išreiškiamas siekis užtikrinti, kad, atsižvelgiant į šio reglamento tikslus, procesai, per kuriuos priimami teismo sprendimai, vyktų užtikrinant Chartijos 47 straipsnyje nustatytas teises į gynybą (žr. 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *A*, C-112/13, EU:C:2014:2195, 51 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

46 Konkrečiai dėl to, kiek aplinkybė, kad tam tikras kurios nors valstybės narės teismo sprendimas priimtas pažeidžiant procesines garantijas, gali būti pagrindas atsisakyti pripažinti šį sprendimą pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą, Teisingumo Teismas nusprendė, kad šioje nuostatoje numatyta viešosios tvarkos išlyga turėtų būti remiamasi tik tuomet, kai atitinkamo sprendimo pripažinimu valstybėje, kurioje prašoma jį pripažinti, būtų akivaizdžiai pažeista esminė Sąjungos teisės, taigi ir tos valstybės narės teisės norma (žr. 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Diageo Brands*, C-681/13, EU:C:2015:471, 50 punktą).

47 Taip pat pažymėtina, kad Reglamente Nr. 44/2001 nustatyta pripažinimo ir vykdymo tvarka grindžiama tarpusavio pasitikėjimu vykdant teisingumą Sąjungoje. Būtent šis valstybių narių pasitikėjimas viena kitos teisės sistemomis ir teisminėmis institucijomis leidžia manyti, kad tuo atveju, kai klaidingai taikoma nacionalinė ar Sąjungos teisė, kiekvienoje valstybėje narėje įtvirtinta sprendimo apskundimo sistema, papildyta SESV 267 straipsnyje numatyta prašymo priimti prejudicinį sprendimą procedūra, suteikia teisės subjektams pakankamą garantiją (žr. 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Diageo Brands*, C-681/13, EU:C:2015:471, 63 punktą).

48 Reglamento Nr. 44/2001 pagrindinė mintis yra ta, jog teisės subjektai iš esmės privalo pasinaudoti visomis teisinės gynybos priemonėmis, prieinamomis sprendimo priėmimo valstybėje narėje. Išskyrus ypatingas aplinkybes, dėl kurių tampa pernelyg sunku arba neįmanoma pasinaudoti teisinės gynybos priemonėmis sprendimo priėmimo valstybėje narėje, teisės subjektai privalo pasinaudoti visomis šioje valstybėje narėje prieinamomis teisinės gynybos priemonėmis, kad iš anksto užkirstų kelią viešosios tvarkos pažeidimui (žr. 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Diageo Brands*, C-681/13, EU:C:2015:471, 64 punktą).

49 Pagrindinėje byloje iš nutarties pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad ginčijama nutartis neturi teisinių pasekmių tretiesiems asmenims, kol jiems apie ją nepranešta, ir kad pasirūpinti, jog apie šią nutartį būtų tinkamai pranešta nurodytiems tretiesiems asmenims, ir įrodyti, jog tikrai buvo pranešta, turi pareiškėjai, norintys remtis šia nutartimi. Be to, kai apie nutartį pranešama, trečiasis asmuo, kuris nebuvo kilmės valstybės narės teisme nagrinėtos bylos šalis, gali tame teisme apskųsti tokią nutartį ir prašyti ją pakeisti arba panaikinti.

50 Ši teisinės apsaugos sistema atspindi reikalavimus, kuriuos Teisingumo Teismas suformulavo 2009 m. balandžio 2 d. Sprendime *Gambazzi* (C-394/07, EU:C:2009:219, 42 ir 44 punktai), kiek tai susiję su procesinėmis garantijomis, užtikrinančiomis suinteresuotojo trečiojo asmens galimybę veiksmingai ginčyti kilmės valstybės narės teismo patvirtintą priemonę. Darytina išvada, kad tokios sistemos negalima laikyti pažeidžiančia Chartijos 47 straipsnį.

51 Taip pat primintina, jog 2009 m. balandžio 23 d. Sprendime *Draka NK Cables ir kt.* (C-167/08, EU:C:2009:263, 31 punktas) Teisingumo Teismas nusprendė, kad skolininko kreditorius negali apskųsti nutarties, priimtos dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu, jei jis oficialiai kaip bylos šalis nedalyvavo procese byloje, kurioje kitas šio skolininko kreditorius prašė paskelbti teismo sprendimą vykdytinu.

52 Jei valstybės narės, kurios prašoma vykdyti sprendimą, teismas galėtų įvertinti, ar egzistuoja trečiojo asmens, kuris nedalyvauja procese nagrinėjant bylą kilmės valstybės teisme, teisės, kuriomis jis remiasi prašydamas nepripažinti ir nevykdyti kitos valstybės teismo sprendimo, minėtas teismas turėtų išnagrinėti tos kitos valstybės teismo sprendimo pagrįstumą.

53 Darytina išvada, kad R. Meroni argumentas, pateiktas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, gali paskatinti teismą atlikti nagrinėjimą, kuris akivaizdžiai prieštarautų Reglamento Nr. 44/2001 36 straipsniui ir 45 straipsnio 2 daliai, pagal kuriuos užsienio teismo priimtas sprendimas iš esmės negali būti peržiūrimas jokiomis aplinkybėmis.

54 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, jog Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą, atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnį, reikia aiškinti taip, kad tokiomis kaip pagrindinės bylos aplinkybėmis valstybės narės teismo nutarties, priimtos neišklausius trečiųjų asmenų, kurių teisėms ji galėtų turėti pasekmių, pripažinimas ir vykdymas nelaikytinas akivaizdžiu vykdančiosios valstybės viešosios tvarkos ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, kaip jos suprantamos pagal minėtas nuostatas, pažeidimu, nes šie asmenys gali ginti šias teises tame teisme.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

55 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 34 straipsnio 1 punktą, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį, reikia aiškinti taip, kad tokiomis kaip pagrindinės bylos aplinkybėmis valstybės narės teismo nutarties, priimtos neišklausius trečiųjų asmenų, kurių teisėms ji galėtų turėti pasekmių, pripažinimas ir vykdymas nelaikytinas akivaizdžiu vykdančiosios valstybės viešosios tvarkos ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, kaip jos suprantamos pagal minėtas nuostatas, pažeidimu, nes šie asmenys gali ginti šias teises tame teisme.

Parašai.